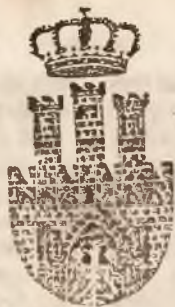

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzień odzina	Bar. do 0° R. w miar. paryż.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho-metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrza różne uwagi
12	6, 27" 6, 313	+ 9, 2 4,	07	ZPł. Zachodni słaby	Chmurno	Deszcz
10	6, 214	+ 12, 5 4,	48	PPł. Wschodni „	Pogoda z Chmurami	Mgła
10	5, 262	+ 10, 6 4,	55	WPł. Wschodni średni	Chmury	
13	6, 4, 438	+ 8, 1 3, 3,	91	PPł. Wschodni słaby	Chmurno	Deszcz
10	4, 337	+ 11, 8 3,	39	Pł. Zachodni „	Pogoda z Chmurami	
10	4, 498	+ 6, 9 3,	54	Wschodni „	Pogoda	

Wiadomości zagraniczne.

— Berlin 3 Października. —

Zapewniają z wiarogodnego źródła, że król pruski w towarzystwie Alexandra Humboldta odbędzie w krótkie podróże do Kopenhagi. Jego R. M. chce w tej podróży zwidzieć także Nową-Pomeranię i ze Stralsundu popłynąć parostatkiem do stolicy Danii.

— Paryż 28 Września. —

Prywatne listy z Algieru pod d. 20 b. m. donoszą, że marszałek Bugeaud zawiadomiony o złych zamysłach Ben Samuna, Agi Flitasów, rozkazał mu, aby bezzwłocznie stawił się w Algierze. W razie nieposłuszeństwa, zdaje się, że niebawem wysłana zostanie wyprawa ku wschodowi.

Z Konstantyny piszą pod dniem 15 b. m.: Jutro wyjeżdża rząd książę Aumale, aby zwiedzić prowincje północne; około 30 powróci do Konstantyny. W kilka dni potem uda się król wicz do Philippeville a ztamtąd do Algieru dla widzenia się z marszałkiem; dnia 25 paźdz. przybędzie zapewne do Paryża. Jeneral Bedeau zastępować go ma tymczasowo w dowództwie, jeneral Delarne towarzyszyć będzie król wiczowi w podróży.

W dz. Algérie pod d 26 czytamy: Niema już wątpliwości, że listy tyle razy wspomniane były płodem kapelana fregaty *Warspile*, który zato odesłany został do Anglii. Donieśliśmy że p. Wallis dowódzca fregaty *Warspile* uczynił krok zaszczytny do naszego konsula w Gibraltarze, aby zaprzeczyć uczestnictwa swego w ogłoszonych potwarzach. Nasz konsul p. Bero wkrótce potem odwiedził nawzajem p. Wallisa. Gdy p. Bero opuszczał pokład, fregata angielska salutowała go 7 wystrzałami działowemi.

Okręt francuzki *Inflexible* nie odsalutował według przyjętego zwyczaju bandery angielskiej. Już pierwiej jak tylko ten okręt przybył na zatokę gibraltarską, dowódzca jego odwiedził wszystkich dowódców okrętów znajdujących się w porcie, wyjawszy fregatę *Warspile*.

Załoga angielska w Gibraltarze żywo uczuła ten podwójny afront słuszenie zasłużony. Oficerowie fregaty *Warspile* postanowili wysłać deputację wybraną z korpusu oficerów angielskich do okrętu *Inflexible*, aby tam złożyć uniewinnienie sztabu głównego fregaty. Porozumiano się już względem godziny odwiedzin, gdy *Inflexible* otrzymał rozkaz udania się do Tangieru i wyszedł pod żagle. Spodziewamy się, że po szczegółach, jakie zaszły, skończą się wszelkie niesnaski między oficerami marynarki obudwóch narodów.

Do podróży króla czynią ostatnie przygotowania, przed kilku dniami wysłano ztąd do Havru cztery paki z porcelaną i kryształami najkosztowniejszego rodzaju z królewskiej fabryki porcelany w Sevres, a na podarunki dla królowej Wiktorji przeznaczone. Czy hr. Montalivet towarzyszyć będzie królowi, bardzo wątpliwa; gdyż między hrabią a p. Guizot od kilku lat nie bardzo przyjaźielskie zachodzą stosunki. Co do księcia Joinville, ten przed odjazdem króla nie będzie jeszcze w Paryżu. Sądzą, że odjazd król wicza z Kadyxu nastąpi około 25 września, tak że w pierwszych dniach października przybędzie do Tulonu, gdzie kilka dni zabawi, aby być obecnym na uroczystościach, które na jego cześć przygotowano.

Gdy chorągwie zdobyte w Mogador i nad Isly już się tu znajdują, odbędzie się jutro wielki przegląd, przy którym te chorągwie uroczystie złożone będą królowi, a potem odniesione do domu Inwalidów.

Co do ratyfikacji zawartego z Marokiem traktatu, takowa będzie tylko formalnością, gdyż wykonanie pojedynczych jego warunków już się rozpoczęło, a względem innych regulujące układy właśnie nastąpią. Te układy dotyczą głównie trzech punktów: 1) wydania jeńców, 2) oznaczenia ostatecznego granic, które dopiero później na miejscu może nastąpić. Trzeci najważniejszy punkt dotyczy Abd-el-Kadera. Jak się dowiadujemy, cesarz proponuje, aby Emirowi jedno z miast marokańskich przeznaczyć na miejsce jego pobytu, którego załoga składałaby się w połowie z francuzkiego a w połowie z marokańskiego wojska; ale marszałek uważa tę rękojmnię za niedostateczną i żąda, aby Abd-el-Kader wydany był francuzom.

Awansowanie xcia Joinville na wiceadmirała, w całej marynarce francuzkiej z wielkiem zadowoleniem przyjęte zostało. Następujący czyn za którego rzeczywistość zaręczają, najlepiej okazuje szlachetny charakter królewicza: Jeden z francuzkich konsulów na brzegach marokańskich przy chronieniu się na okręt wśród niebezpieczeństw, musiał pozostawić swoją garderobę. Gdy tak przybył do królewicza i przez niego wezwany został do stołu, wymawiał się nie stosownem ubraniem, na co mu królewicz odpowiedział: »Panie konsulu, pan przedstawiasz się w ubiorze człowieka, który wypełnił swój obowiązek, a to jest najpiękniejsza suknia, jaką nosić można.«

Donosi z Algieru że marszałek Bugeaud otrzymał od Cesarza marokańskiego list w którym donosi mu że Abd-el-Kadera do granicy oddalił tak daleko w głąb kraju usunął, iż od granicy żadnych nie może otrzymywać wiadomości. Jest to wprawdzie dobrze po wschodniemu, ale jednak nie dostatecznem, bo marszałek odpowiedział, że Abd-el-Kader winien być przyprowadzonym do jednego z portów morskich, gdzieby konsul francuzki mógł mieć nad nim dozór. Podług Monitora Algierskiego, miejsce, w którym Abd-el-Kader ma być osadzonym, nazywa się »*Wad-el-Kossub*«, rzeka Różana. W Mogadoru pracują gorliwie nad przywróceniem zburzonych fortyfikacyj.

— Londyn 25 Września. —

Powzięto na nowo projekt dla ułatwienia związków między Europą i Indyami za pomocą drogi żelaznej przez międzymorze Suez i spodziewają się, że ten projekt wejdzie wkrótce w wykonanie.

W *Morning Post* czytamy następującą wiadomość z Hiszpanii: Zapewniają że stan zdrowia młodej królowej hiszpańskiej jest tak zatrważający, iż królowa Krystyna stara się zapewnić sobie rejenę na czas matoletności Infantki Ludwiki Ferdynandy. Zdaje się, że wysłanie wojsk do Nawarry ma związek ze stanem zdrowia królowej, jej bowiem śmierć w tej chwili spowodowałaby niezawodnie powstanie karlistów.

Globe donosi, że Montevideo ma zamiar przyłączyć się do Brazylji: Ta wiadomość podo-

bniejsza jest doprawdy, niż wieść o traktacie handlowym między Anglią i Brazylją.

Z Ameryki donoszą, że cała jedna prowincya rzeczypospolitej Wenezueli, doznała okropnego nieszczęścia przez straszną powódź przy końcu lipca. Nie hardziej imponującego a razem straszniejszego, jak widok rzeki Apur. Nie masz wcale rzek, gdyż rzeki Apur, Pantugneza, Guarico, Psjara, Aranca zlały się w jedną i tworzą olbrzymi potok 24 mil szerokości mający. Powódź rozciąga się od Banco Largo w prowincyi Caracas aż do Conaviche nad rzeką Apur. Pośród tego oceanu widać tylko wysypki pokryte ludźmi, zwierzętami domowemi i dzikimi różnego gatunku, chroniącemi się przed strasznym żywiołem. Ujęto dwóch tygrysów pośród najliczniejszej ludności, ubito kilka ogromnych węzów, jednego krokodyla na jednej z ulic miasta Fernando. Domy zostały rozwalone lub uniesione, plony zniszczone, nie znajdują dosyć miejsca do chowania trupów; trupy ludzi pomieszane z mnóstwem różnych zwierząt utonionych, wyrzucza woda. Okropna katastrofa, jakiej nie było przykłądu!

H I S Z P A Ń I A.

Z Paryża 18 Września.— Nowy Poseł hiszpański przy dworze angielskim, Margr. Casa-Irujo, znany tu jest oddawna w Paryżu, gdzie w roku 1824 będąc jeszcze bardzo młodym, dyplomatyczny rozpoczął zawód. Po krótkim pobycie w Paryżu wrocil do Madrytu, w celu objęcia znowu swego urzędowania w ministerstwie spraw zagr.; w r. 1828 opuścił służbę rządową i był jej zupełnie obcym, aż przed 6 miesiącami mianowany został Gubernatorem Banku s. Ferdynanda. Ożenieniu się swemu z dziedziczką domu Sotomayor winien margrabia Casa-Irujo tytuł xiążęcy i godność granda pierwszej klasy. Jeszcze przed ożenieniem się swojemu był ten nowy Poseł w Londynie jednym z najbogatszych kapitalistów, i właścicieli gruntowych w Hiszpanii a imię jego wymieniane jest prawie przy wszystkich wielkich przedsięwzięciach skarbowych, jakie od wielu lat miały miejsce w Hiszpanii.

Katalonia szybkim krokiem zbliża się do nowego przesilenia. Sądzą, że stronnictwo rewolucyjne zamierza gwałtownym sposobem protestować przeciwko ważności przyszłego zgromadzenia Kortezów. W Barcelonie następują ciągle aresztowania. W Mataro odkryto znaczny spiszek, jako domyślnych uczestników jego uwieziono wiele znakomych osób w cytadeli barcelońskiej, pomiędzy niemi znajdują się: Dyrektor celi, dyrektor poczt, sędzia i kilku innych publicznych urzędników. Kapitanu jeneralny na pierwszą wiadomość o tym wypadku, wysłał batalion wojska do Matro. Także w Kartagienie i Palencyi panuje duch, który zdaje się rząd niepokoić. W ostatniem z tych miast przyszło d. 20 do scen burzliwych, przy których ograniczyło się wszakże na buntowniczych krzyżkach.

— Suez 20 Sierpnia. —

Namiestnik turecki w Arabii, Osman Pasza

z powodu skąpstwa swego oddawna zostający u Arabów w pogardzie, wzburzył nareszcie wszystkie pokolenia, które na pobrzeżu i w bliskości miast świętych uznawały, przynajmniej imiennie, zwierzeństwo turecką. Rabują oni podróźnych, i nie porządek doszedł do tego stopnia, że Pasza na początku sierpnia musiał przeciwko nim wysłać 4000 wojska z Dżedda, ale nie wskórać nie może.

Rozmaitości.

DOM POD N. 500 W WARSZAWIE.

Powiatka historyczna wyjęta z kroniki miasta.

przez Ad. Am. Kosińskiego.

I.

Innych ludzi, inną postać miała przed laty Warszawa, i gdyby który z twych przodków, miły czytelniku, obywatelu z dziada i pradziada stolicy, wstał z grobu, gdzie dajmy na to lat trzysta mniej więcej spoczywał, gdyby przeszedł po swym grodzie ojczystym; zapewne poznałby go nie mógł. Tam naprzykład, gdzie za jego czasów suchy sosnowy las wyrzelał na niebios błękitny zielonemi wierzchołkami olbrzymich drzew, dzisiaj napotkałby właśnie środek miasta, ulice dobrze zabudowane i ludne*); gdzie w pocie czoła uprawiał piaszczystą rolę, układał w sterty owies i żyto, wznosząc się długim rzędem budowle, dzwigają piętrowe gmachy, pałace i świątynie Krakowskiego Przedmieścia, na obszernych bagniskach, łożem i trzciną porośniętym, między którymi z łukiem w ręku zaczynał się na dzikie gęsi i kaczkę, urzy dziś ulicę: Królewską, Marszałkowską, Grzybowską i główną ozdobę Warszawy, ulubione miejsce przechadzki jej mieszkańców, ogród saski.

Lecz zanadto odległy czas, trzech wieków pojąłem; jednego dość byłoby, aby pojąć wszystkie zmiany i nagły rozrost miasta, co niby olbrzym jakowy rozłożywszy swe cielsko z lewej strony mętniej i burzliwiej Wisły, przybrawszy za godło mitologiczny utwór Syrenę, tyle przyległych głównemu zawiązkowi swojemu pól, niw, łąk, a nawet folwarków, wiosek i dwa miasteczka (Grzybów i Leszno) zagarnął. Nagłego jego wzrostu czyż my sami nie jesteśmy świadkami? alboż nie w naszych oczach powstała najpiękniejsza z ulic, Nowy świat? czyż codziennie w różnych stronach miasta nie widzieliśmy wznoszących się budowli, jedne nad drugie piękniejszych; pierwotny kształt i barwę jego zacierających?

I gdzie się ten olbrzym zatrzyma? jakaż jego przyszłość? nie zapragniesz nowego rozrostu? o tem wątpić nie można. — W tym roku naprzykład przy Jerozolimskiej drodze dotąd pustej, bezludnej, tyle nowych olbrzymich gmachów stanęło, czyż się nie wniosła i inne? z otworzoną żelazną drogą, w lat kilka lub kilkanaście nie ujrzymy nowej części miasta, w niczem starszej nieustępującej, a może świetniejszej daleko, bo wzrosłój przez handel i przemysł te dwa główne czynniki pomysłowości ogólnej, przez tych dwóch olbrzy-

mow, którym angielski Liverpool, Manchester, a nawet i Londyn, winny dzisiejszą świetność i bogactwa.

Piękna powtarzam przyszłość Warszawy! Środkowy punkt Europy, główny punkt między Adrytykiem i Bałtykiem morzem, stanowisko wytwu i handlowej potrzeby między zachodem a wschodem Europy, między Atlantykiem a bogatą Azją, nie może pośledniem miastem kuli ziemskiej pozostać. Świeła była jego przyszłość: z rozwiniętymi potrzebami czasu, nabierała tęgości i siły; stokratnie nabierze jej, gdy te potrzeby uogólnią się, gdy cywilizacja dotąd zajmująca wnętrze i zachodnie kraje Europy, rozrzuci swoje promienie i w dalsze strony, gdy obszary Azji będą dla niej zyskane, a żelazne drogi, te kanały i motory jenuśzu wieku, rozrzuca swoje gałęzie szeroko na wschód, zwalczą trudy i czas podróży, zbliżą ku sobie miasta i całe narody.

Olbrzymia byłaby to praca, przez wszystkie wieki i obyczaje ścigać, śledzić i rozważać rozrost i stan moralny Warszawy, podwójną jej kronikę, wypadków historycznych i duchownych kreślić; nie mam też wcale zamiaru podjąć się tej pracy, przekładam, wybrawszy kilka lub kilkanaście głównych zdarzeń, dać zarys stanu miasta w rozmaitych epokach. Mam wiele podobnych obrazków, jeden z nich ośmielam się dziś podać pod sąd publiczności, spodziewając się, że ten nowy utwór przyjmie z pobłażaniem, jak przyjmowała inne, to też będzie istotna nagroda, jeżeli nie talentowi autora to dobrym jego chęciom poniesiona.

* * *

Gdyś dnia 20 maja 1656 r., zbliżając się od wałów okrażających Warszawę, przeszedł nieszczęśliwej pamięci Kapitulną uliczkę przez którą kilka miesięcy temu w stecz, szwedzki król Karol X. bez wystrachu, odporu, zajął stolicę obszernej monarchii, doszedł do ulicy dość szerokiej, pół piętycem w okół starego miasta wijącej się, dla swego przy dawnych miejskich wałach położenia, zwanej Podwałem.

Ulica wspomniona, lubo prawie w wnętrzu istotnego miasta położona, (bo już część Krakowskiego Przedmieścia, dzisiejsze ulice Miodowa, Senatorska i tym poblizsze istniały,) chociaż do staromiejskich liczyła się, nie była jednak tak starannie zabudowana jak inne, piętrowego gmachu nie było żadnego, żadnej kaplicy ni kościoła. Murowanych nawet domów nie wiele, wszystko drewniane o koszlawych facyatach brudne, od starości zapadające się w ziemię; nawet ślad ostatniego, wkrótce po wejściu szwedów, wybuchłego pożaru pozostał to komin pojedynczo stojący, to budynek o potrząskanym od ognia murze, zerwanym dachu, wybitych oknach, istne pustkowienie.

Do domów nieco staranniej wybudowanych należał przecież ten, w którym główne sceny mojej powiatki umieszczę; przy rosklasyfikowaniu miejskich budowli dostał on Nr. 500 i obrócony jest na zajazd, o czem łatwo przekonać się można, spojrzawszy na napis szyldu umieszczonego nad bramą, zapowiadającego ci hotel i jeszcze hotel Sławiński.

I wcale niepośledni to hotel, jeżeli bowiem nie znajdziesz w nim wytworu, którym się jeden i drugi nowomodny odznacza, jeżeli przed fortą nie stoi dragal w świetnej libery; z ogromną pałką w ręku, mazur lub podlasiak rodem, dziś na swajcara przechrzczonej, jeśli wschody nie lakierowa-

(*) Miodową, Długą, Krasński plac i część Senatorskiej ulicy; od strony Krakowskiego Przedmieścia.

ne, zwierciadeł na korytarzach a mahoni w izbach nie natrafisz, za to nie każą ci płacić dukata za nocleg, nie liczą podwójnie jak gdzieś indziej stajni, na równi z złotem, najdrobniejszej nie liczą usługi, masz porządek, czystość to dosyć — dosyć ma się rozumieć dla niewybrydnego a raczej człowieka, nie mającego lub nie chcącego na próżną wystawę tracić pieniędzy. Dla tego też na dziedzińcu owego hotelu, znajdziesz zawsze jaki tuzin krytych i niekrytych bryczek, jeden i drugi skromny koczyk, lub podwójną landarę, często dziesiątek lat pomnącą. Numera prawie zawsze wszystkie zajęte, a na liście gości, dojrzyś wiele nazwisk, które przez oszczędność i pracę poważanie zyskały, lub innych, o których lubo świat nie wie, za to mówi rodzinna parafia, stary ród dobre gniazdo, Boże mu szczęście! nie skalał się nigdy i nie skala zapewne.

I dom też inną miał postać. Najprzód nie wychodził na ulicę frontem. — od frontu był parkan

sklecony z desek i bali, resztek po strzaskanych lub już nieużytecznych galarach i berlinkach; w środku niego znajdowała się ogromna a niekształtna brama, budowniczy chciał jej wyraźnie kształt krakowskiej nadać, dla tego szczyt w ułożone rzędem, coraz mniejsze helki opatrzył, a po rogach dał dwie drewniane przystawki, niby wieżyczki gotyckie. (D. c. n.)

PRZYJĘCHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 13 do dnia 14 Października.

Prędowska Koleta ob., Prędowski Wojciech ob., Królikowski Filip, Dobiecki Eustachy ob., Tischendorf Karol, Pieniążek Stanisław ob., Gerber Alexander ob., Tomkowicz Józefa, Prędowski Ludwik ob., Nalepińska Magdalena, Brzechwa Józef ob., Wozniakowski Dawid ob., Siemiński Wincenty ob., Więckowski Jan ob., Bontani Tomasz ob., z Polski; — Dąbrowski Piotr, Fedorenko, Eckert Jan, Liberkowska Franciszka, Redyńska Julia, Liberkowski Franciszek, Zurcher Edward, z Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 4605 D. G. S.

SEKRETARZ JENERALNY SENATU RZĄDZĄCEGO.

Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnej wiadomości, iż w biurze jego odbywać się będzie licytacja *in minus* przez opieczętowane a tem samem sekretne deklaracje, na dostawę materiałów piśmiennych tudzież innych, dla biur Senatu i wszelkich Władz administracyjnych przez lat 3 to jest: przez czas od dnia 1 Stycznia 1845 do ostatniego Grudnia 1847 roku potrzebnymi być mogących, a to pod warunkami, przez Senat Rządzący na dniu dzisiejszym zatwierdzonymi, według których *pretium fisci* w kwocie ogólnej złp. 8,752 gr. 22 jest ustanowionem.

Deklaracje powyż rzezzone obok *radii*, które każdy z ubiegających się w kwocie złp. 875 gr. 8 jednocześnie w Kassie Głównej złożyć winien będzie, przyjmowane będą przez podpisanego Sekretarza Jlnego Senatu w biurze jego między godziną 10 ranną a 2 popołudniu, codziennie wyjąwszy dni, niedzielne i świąteczne, termin zaś prekluzyjny do możności składania onychże, oznacza się do dnia 26 b. m. Października włącznie. Deklaracje te mają być składane w formie następującej:

Deklaracya.

„Wskutek obwieszczenia Sekretarza Jlnego »Senatu z dnia 7go b. m. i r. N. 4,605 Dz. »Gl. Sen. względem odbywać się mającej do »dnia 26 t. m. i r. licytacji *in minus* na dostawę materiałów piśmiennych i innych, dla »biur Senatu i wszelkich Władz Administracyjnych przez czas od dnia 1 Stycznia 1845 do »ostatniego Grudnia 1847 roku potrzebnymi być »mogących, składam niniejszą deklaracyą, iż »dostawę rzezconej za odstąpieniem od kwoty, »jakaby wedle cen warunkami licytacji wskazanych przypadała (tu deklarant wyrazi ilość procentu

tu przez siebie odstąpionego) podejmuję się i takową według tychże warunków, przezemnie »przejrzanych i zrozumianych, tudzież stósownie do okazanych mi w Sekretaryacie Jlnym »Senatu wzorów, w zupełności i jak najakuratniej skutecznie być. Zaświadczenie Kasy Głównej jako należne *vadum* złożyłem, »znajduje się na niniejszej deklaracji zamieszczone. « (Następnie położy deklarant datę, imię swe i nazwisko.)

Ostrzega się, ażeby deklaracje pisane były wyraźnie, bez przekreśleń popraw, lub zastrzeżeń, niemniej iżby kładziono na nich datę i podpisy dokładnie, a to pod nieważnością; na wierzchu zaś tak napisanej i opieczętowanej deklaracji winno być zamieszczonem: »Deklaracya »w przedmiocie licytacji, przez Sekretarza Jlnego Senatu pod dniem 7 Października 1844 »do L. 4605 D. G. S. ogłoszonej — tudzież poświadczenie Kasy na złożone *vadum*.

O warunkach licytacji można powziąć wiadomość w biurze podpisanego w godzinach służbowych, a zarazem przejrzeć wzory, wedle których dostawa ma być skuteczną.

Kraków d. 7 Października 1844 r.

(2r.)

MAJEWSKI.

Dnia 18 Października b. r. o godzinie 10 ranniej w domu pod N. 208 przy ulicy Szpitalnej w drodze Sądowej sprzedaż przez licytację publiczną odbędzie się za gotową zaraz zapłatę w monecie srebrnej *courant* stołów, komod, szaf, zwierciadeł, kanap, naczyń gospodarskich, powozu i innych. Chęć kupna mających na oznaczony czas i miejsce zaprasza.

Kraków d. 14 Października 1844 r.

Skorczyński Kom. Sąd.